

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

7. An qui est in peccato mortali, teneatur providere alienae salutis cum vitae discrimine? Ex p. 5. t. 13. & Misc. 1. r. 23.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

tatio accidentalis, accidens verò non tollit rei essentiam, sed potest adesse & abesse sine ejus interitu.

2. Sed gratum erit lectoribus, ut reor, audire circa præsentem quæstionem Nugnum, *tom. 1. in 3. part. q. 60. art. 8.* ubi sic ait. Quarta mutatio est per interpolationem, sive disjunctionem verborum, ut si quis dicat. Ego te baptizo, & ibi sistat, vel etiam admisceat alia verba, & postea subdat; In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, & tunc si sit parva morula, ita ut secundum regulas phisicas, & dialecticas sit una propositio, erit verum Sacramentum; si verò sit tanta disjunctio verborum, ut secundum easdem regulas non judicetur una, & eadem propositio, non erit Sacramentum, & hoc intendit D. Th. in *art. 8. solutione ad 3.* in illis verbis: *Si intercipiatur inventio proferentis*; sensus enim est, si sit tanta distantia, quòd debeat intercipi sensus proferentis secundum regulas dialecticas & philosophicas, propterea quòd est tanta discontinuatio, ut oratio non possit esse una secundum propriam suam unitatem. Ubi advertendum est multò facilius fieri istam discontinuationem per admixtionem aliorum verborum, quam quando sit tantum sistendo in medio. Quoniam qui alia verba admisceat, intendit ad aliam orationem, & sic per se loquendo, omittit præsentem, atque adeò videtur quòd non possit illam continuare. Item facilius discontinuatur oratio, quando sit interruptio inter syllabas ejusdem termini, quam si sit inter terminum, & terminum: ut si quis dicat. Ego te baptizo, & in-sistat, vel admisceat alia verba, & postea subdat tizo, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, tunc enim licet non sit magna distantia, sed mediocris, non conficitur Sacramentum. Ita Nugnus. Et tandem hanc sententiam tenet etiam Marchantius *de Sac. in 99. regul. tract. 1. c. 2. q. 2. cas. 3. fol. mihi 556* ubi ita asserit. Quid dicendum, si quis interrumpat, verba formæ, e. g. Sacerdos baptizans dum dixit, Ego te baptizo, dicit pueris tumultuantibus, Recedite inde, & nolite ibi garrere, postea addit, in nomine Patris, &c. aut forte dum baptizando dixit, Ego te baptizo, retrahente se puero dicit, Admove te propius puerum fonti, & postea addit, in nomine Patris, &c. Respondetur, licet in his irreverentia intervenire possit alienis verbis interpolando verba formæ, tamen valere Sacramentum, quia moraliter judicatur ex antecedentibus & subsequenter verbis una fieri oratio, si autem notabilis sit mora, idem non judicatur, & ideò nullum foret Sacramentum. e. g. si quis nunc dicat, Ego te baptizo, & post quadrantem horæ adiciat, in nomine Patris, &c.

RESOL. VII.

An qui est in peccato mortali teneatur providere aliene salutis cum vitæ discrimine? Ex part. 5. tract. 13. & Miscell. 1. Refol. 23.

Quoad hoc in to. 5. tr. 6. lege doctrinam Ref. 42. & signanter §. Hæc tamen.

§. 1. **S**uppono ex Villalobos in *summa*, *tom. 1. tract. 3. difficult. 7. mem. 7.* & aliis communiter, in extrema necessitate proximi teneri unumquemque cum vitæ periculo ei succurrere, nisi qui opem est laturus, periculo se exponat, amittendi justitiam; vt si quis, v. g. timeat cruciatuum sevitiam, nec se satis existimet ad eam, perferendam, teneatur se cohibere. Et secundò, nisi quis teneatur strictiori vinculo aliis proximis, qui, ipso vita functo, magnum sint subituri discrimen pereundi. Hoc supposito ad dubium propositum Hurtadus

de Mendoza in 2. 2. *disp. 144. sect. 3. §. 25.* distinguit duo genera periculorum. Primum imminet ab hominibus in odium fidei, aut pietatis, tunc unumquisque tenetur providere proximo, quia attritio supernaturalis facilis est cum gratia Dei, cum qua salutem assequitur æternam, quia vel illa sufficit cum martyrio (etenim tunc martyrium esset,) vel Deus tunc ei contritionem providit; ipse autem actus est se martyrio obicci, qua in occasione, Deo favente, nullus perit, nisi ipse sponte desiciat, quod ipse tunc timet probabiliter, sed potius sperat à Deo auxilia efficaciam ad ferendos cruciatum. Secundum genus periculi est, vel à rebus inanimatis, vel ab hominibus non in odium Dei, sed privatum; ut si moribundus sit ultra flumen, quod sum trajecturus cum periculo, ut ægrum absolvam, aut baptizem, vel sum comprehendendus ab inimico privato, & occidendus, tunc si possum facile exercere amorem Dei super omnia, & valdè probabiliter opinari me esse reconciliatum Deo, non secus ac id existimo per confessionem, tunc teneor subire mortis discrimen, quia non est necessaria certitudo, sed prudens opinio de justitia sanctificante. At verò si homo sit diuturnis peccatis assuetus, & perdifficilis ad contritionem perfectam, nec satis sibi persuadet verum amorem Dei, & nixus illum exercere, adhuc prudenter timet, non tenetur se exponere periculo mortis, quia in periculo aequali prius tenetur sibi, quam proximo; adultus autem moribundus tenetur se disponere; quòd si adultus non sit, nullus ei tenetur providere cum gravi periculo æternæ salutis. Immo Bannez in *art. 5. concl. 2.* omnia peccatorem excusare videtur, dum asserit, hominem justum teneri: ergo peccator non tenetur.

RESOL. VIII.

Explicatur aliqui casus, an quis teneatur propter extremam necessitatem spiritualem proximi exponere propriam vitam:

Sed hic est aliud pulchrum dubium. Quadam obstetricæ fuerunt plures infantes invalide baptizasse, &c. quaritur in hoc casu, quid obstetricæ, & confessarius cum ipsa obstetricæ facere debeat? Ex part. 3. tract. 5. Misc. 1. Refol. 50.

§. 1. **P**rimò quæritur, an Sacerdos teneatur audire, & absolvere cum discrimine vitæ propriæ illum, qui in articulo mortis timet non habere sufficientem contritionem, & ideo petit Confessarium ad obtinendam sacramentalem absolutionem. Affirmativè respondent Valentia *to. 3. disp. 7. q. 4. punct. 4. post §. asserit.* Lorca in 2. 2. *sect. 3. disp. 28. num. 32.* Suarez *tract. de fide. disput. 9. sect. 7. num. 3.* Sylvius in 2. 2. *quest. 26. artic. 5.* cum aliis, quia etsi talis per contritionem salvari possit, hæc tamen ei est difficilis, & ipse merito timet, an sit contritus.

2. Sed hoc aliis (ait Coninch *tract. de fide. disp. 25. dub. 7. num. 89.*) videtur difficile: unde meritò (ait ille) Navarr. *c. 24. num. 9.* hunc casum limitat ad existentem in peccato mortali, qui omnino ignorat sibi necessariam esse contritionem extra susceptionem Sacramenti, aut omnino ignorat quid sit contritio, & quomodo eam possit in se excitare, atque ita non cogit se ad eam habendam. Non est igitur absolute dicendum moriturum existentem in peccato mortali qui creditur, non esse contritus, esse in extrema necessitate; secus autem in casu Navarr. ut *suprà*.

Quantvis non plene sup. hoc lege tamen infra post mediū Ref. 68. vers. confirmatur, & vide doctrinā Ref. 49. Et signanter sup. hoc in to. 5. tr. 6. Ref. 42. in fine, & in tom. 2. tr. 4. ex refol. 16. §. 2. ad lin. 4. & in §. ult. ad lin. 3. &c.